

трішніх і зовнішніх загроз розвитку суспільства, а також ймовірних ризиків, який дозволяє економіці виконувати свої основні функції навіть за несприятливих умов.

Література

1. Закон України «Про основи національної безпеки України», Відомості Верховної Ради України, 2003, №39, ст. 351.
2. Методичні рекомендації щодо оцінки рівня економічної безпеки України за редакцією академіка НАН України С.І. Пирожкова. – К., НІПМБ, 2003. – 42 с.
3. Наказ Міністерства економіки України №60 від 02.03.2007 р. «Про затвердження Методики розрахунку рівня економічної безпеки України».
4. Абалкин Л.И. К концепции будущего развития // К самосознанию России. – М.: РАН, Ин-т экономики. – М., 1995.
5. Баланда А. Соціальні детермінанти національної безпеки України [монографія] / А. Баланда. – К.: Вид-во Національної бібліотеки ім. Вернадського, 2008. – 413 с.
6. Богданов И.Я. Экономическая безопасность; сущность и структура / Рос. акад. наук, Ин-т соц.-полит. исслед. – М: ИСПИ, 2000.
7. Блинов Н.М., Городецкий А.Е. Экономическая безопасности и политика реформ. – М., 1996.
8. Пастернак–Таранушенко Г.А. Економічна безпека держави. Методологія забезпечення: Монографія. – К.: Київський економічний інститут менеджменту, 2003. – 320 с.

9. Дворянков В.А. Экономическая безопасность. Теория и реальность угроз. – М., 2000.
10. Дзалиев М.И. Социальная напряженность и национальная безопасность России. – М., 1996.
11. Літош Г.М. Економічна безпека країни: зміст та структурні елементи // Формування ринкових відносин в Україні. – 2008. – №4(83). – С. 183–188.
12. Митрохин В.И. Сущность и категориальный аппарат современной концепции национальной безопасности. – М., 1999.
13. Садовничий В. Образование и наука как фактор национальной безопасности // Социальная и духовная безопасность России / Под. общ. ред. В.И. Добренкова, Г.Н. Бутырина, Н.Н. Ефимова. – М., 1995.
14. Серебрянников В., Хлопьев А. Социальная безопасность России / Под общ. ред. Иванова В.Н., Яновского Р.Г. – М., 1996.
15. Влияние энергетического фактора на экономическую безопасность регионов Российской Федерации / Татаркин А.И., Благодатский В.Г., Богатырев Л.Л.
16. Политология: Энциклопедический словарь / Общ. ред. и сост. Ю.И. Аверьянов. – М.: Изд-во Моск. коммерч. ун-та, 1993.
17. Экономическая безопасность хозяйственных систем: Учеб. / Колосов А.В., Кушлин В.И., Фоломьев А.Н. и др.; Под общ. ред. А.В. Колосова; РАГС при Президенте РФ. – М.: Изд-во РАГС, 2001.
18. Экономическая безопасность России: Общий курс: Учебник / Под ред. В.К. Сенчагова. 2-е изд. – М.: Дело, 2005. – 896 с.

В.В. ТОКАР,
к.е.н., Київський національний економічний університет ім. В. Гетьмана

Напрями реформування оподаткування майна в Україні

У статті досліджується сучасний стан оподаткування майна в Україні. Розглянуто міжнародний досвід використання різних методів оподаткування майна. Представлені економічно обґрунтовані авторські пропозиції щодо удосконалення оподаткування нерухомості з метою поповнення дохідної частини консолідованого бюджету та зменшення соціальної нерівності в Україні.

Ключові слова: оподаткування майна, житлова нерухомість, елітна нерухомість, реформування.

В статье исследуется современное состояние налогообложения имущества в Украине. Рассмотрен международный опыт использования разных методов налогообложения имущества. Представлены экономически обоснованные авторские предложения по усовершенствованию налогообложения недвижимости с целью пополнения доходной части консолидированного бюджета и уменьшения социального неравенства в Украине.

Ключевые слова: налогообложение имущества, жилая недвижимость, элитная недвижимость, реформирование.

The article researches the modern stage of the property taxation in Ukraine. International experience of the usage of different methods of property taxation is revealed. The author's economically sound suggestion to improve of the real estate taxation for the purpose of increase of revenues of the consolidated budget and reduction of the social inequality in Ukraine is presented.

Keywords: property taxation, estate, elite estate, reforming.

Постановка проблеми. Фінансова криза 2007–2010 років установила чіткі об'єктивні обмеження на залучення зовнішніх запозичень національними економіками периферії, до яких належить Україна. Сукупне боргове навантаження вже сьогодні актуалізує питання пошуку можливостей для поповнення дохідної частини консолідованого бюджету з метою стимулювання соціально-економічного розвитку. Зважаючи на те, що потенціал приватизації у якості джерела фінансування державних видатків в Україні практично вичерпано (і витрачено переважно на поточне споживання),

єдиною альтернативою залишається посилення оподаткування.

У даному контексті особливу увагу привертає майно фізичних і юридичних осіб, яке на відміну від доходів і видатків достатньо складно приховати від контролюючих органів. У світовій практиці основним видом оподаткування майна є податок на нерухомість, який стягується майже в 130 державах. У країнах ЄС ставка податку на нерухомість становить в середньому 1–2% від її вартості [7, с. 1]. Оподаткування майна в Україні фактично залишається на примітивному рівні, свідченням чого є незначні надходження до консолідованого бюджету, що обумовлює необхідність здійснення інституційних змін у даній царині.

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. На думку дослідників І. Мазур та Н. Габельчук, нерухомість є унікальним об'єктом, здатним забезпечити стабільний та прогнозований дохід. Унікальність зумовлена низкою її особливостей, таких як: наочність (наявність блага, очевидність рівня доходу, добробуту), постійність розташування, тривалість існування, обов'язковість державної реєстрації (як об'єкта власності й застави) [10, с. 62]. Схожої думки дотримується С. Митяй, який стверджує, що набір характеристик нерухомості дозволяє легко визначити її власника, візуалізувати та встановити базу оподаткування [11, с. 111].

На думку С. Лекаря, основними елементами моделі податку на нерухомість є [8, с. 16–17]:

- 1) регулювання капіталізації нерухомості (зменшення мотивів до спекуляції);
- 2) обмеження споживання (спекулятивний попит);
- 3) справедливе оподаткування: Україна є одним із світових лідерів за рівнем диференціації доходів і статків населення; для неї характерна значна матеріальна нерівність між громадянами;
- 4) зменшення розриву між багатими та бідними;
- 5) зростання фінансової основи місцевого самоврядування.

Стосовно нерухомості фізичних осіб даний автор обґрунтовує ставку на рівні 1% від бази оподаткування [8, с. 20], проте в умовах дефіцитності житла та мінімізованої оплати праці навіть дана ставка може бути обтяжливою для більшості населення України через надмірну капіталізацію нерухомості (високі ринкові ціни, які не обґрунтовані економічними чинниками).

Базуючись на дослідженні світової практики, В. Павлов наполягає на тому, що величина податку на нерухомість не повинна перевищувати 3,5–4,5% від загальної суми особистих доходів громадян [13, с. 6], проте в умовах тінізації соціально-економічної діяльності в Україні важко встановити реальні доходи різних верств населення.

А. Луцик та В. Дмитрів указують на проблему визначення уповноваженого органу з оцінки нерухомості з метою оподаткування в Україні, називаючи серед претендентів Бюро технічної інвентаризації, Міністерство фінансів, Фонд дер-

жавного майна, Міністерство юстиції, органи місцевого самоврядування, які, враховуючи потенційні значні фінансові надходження, могли отримати суттєвий політико-економічний вплив [9, с. 133].

Незважаючи на значну кількість наукових публікацій, які аналізують проблему оподаткування майна в Україні, існує дефіцит досліджень потенційних шляхів розширення податкової бази з урахуванням української специфіки соціально-економічного розшарування населення.

Метою статті є обґрунтування методики оподаткування майна в усій сукупності форм і видів у контексті вирішення проблеми наповнення дохідної частини консолідованого бюджету України та зменшення соціально-економічного розшарування населення.

Виклад основного матеріалу. Майнові податки, поряд із митом, є найдавнішою формою податкових взаємовідносин між державою та її громадянами. У Стародавній Греції існувала ейсформа – тимчасовий, надзвичайний внесок необхідний для фінансування у форс-мажорних обставинах (ведення воєн, будівництво флоту). У Давньому Римі за аналогічних обставин справлявся надзвичайний податок, відомий під назвою *tributum*. Величина якого залежала від земельної власності римського громадянина, тому римляни розробили систему її обліку, яка отримала назву цензу. Не менш відомим обов'язковим платежем Середньовічної Європи, що розраховувався залежно від майнового стану платника, була Саладінська десятина, за рахунок якої фінансувалися Хрестові походи [14, с. 347].

Елементи майнового оподаткування можна віднайти і у давньослов'янській десятині. Залежно від майнового стану платників в епоху Великого князівства Литовського та Речі Посполитої, справлялися обов'язкові платежі, відомі під назвами сребщизна, ланове, шос, подимне. Після входу України до складу Московії головними майновими податками, що стягувалися у надзвичайних випадках стали «десята деньга» або «п'ята деньга» [14, с. 347]. На сучасному етапі елементи майнового оподаткування в Україні представлені акцизним податком, збором за першу реєстрацію транспортного засобу, платою за землю та податком на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки. Відповідно до ст. 9 Податкового кодексу України (далі – ПКУ) [1] акцизний податок, збір за першу реєстрацію транспортного засобу та плата за землю належать до загальнодержавних податків і зборів. Згідно зі ст. 10 ПКУ до місцевих податків належить податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки.

У ст. 265 ПКУ зазначено, що платниками податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки виступають фізичні та юридичні особи, в тому числі нерезиденти, які є власниками об'єктів житлової нерухомості. Таким чином, законодавець поза увагою залишив суттєві сегменти, такі як виробнича та комерційна нерухомість. Пункт 265.4.1 ПКУ зазначає, що база оподаткування об'єкта житлової нерухомості, що перебуває у власності фізичної особи платни-

МАКРОЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ СУЧАСНОЇ ЕКОНОМІКИ

ка податку, зменшується: а) для квартири на 120 кв. м; б) для житлового будинку на 250 кв. м. Тобто понад 90% житлової нерухомості взагалі не підпадає під оподаткування, а решта значно в обмеженому вигляді.

Пункт 265.5.1 ПКУ взагалі нівелює сенс запровадження майнового податку в такому вигляді. За 1 кв. м: для квартир, житлова площа яких не перевищує 240 кв. м, та житлових будинків, житлова площа яких не перевищує 500 кв. м, ставки податку не можуть перевищувати 1% розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня звітного (податкового) року; для квартир, житлова площа яких перевищує 240 кв. м, та житлових будинків, житлова площа яких перевищує 500 кв. м, ставка податку становить 2,7% розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня звітного (податкового) року.

Відповідно до ст. 190 Цивільного кодексу України (далі – ЦКУ) майном як особливим об'єктом вважаються окрема річ, сукупність речей, а також майнові права та обов'язки. Майнові права є неспоживною річчю [2]. Майнові права визнаються речовими правами. У свою чергу, згідно зі ст. 179 ЦКУ річ – це предмет матеріального світу, що якого можуть виникати цивільні права та обов'язки. Ураховуючи широкую різноманітність форм і видів майна у світовій практиці існує значна кількість груп майнових податків (див. рис.), які відіграють суттєву роль у формуванні дохідної частини місцевих і національних бюджетів різних країн.

Розглянемо досвід застосування майнових податків у деяких країнах світу. Головним джерелом наповнення місцевих бюджетів Великобританії є податок на майно. Він справляється як з власників так і з орендарів нерухомості – землі, житлових будинків, магазинів, заводів, фабрик. Базою для оподаткування є річна чиста вартість майна. Перерахунок її вартості проводиться раз у 10 років. Ставка податку встановлюється місцевими муніципалітетами, виходячи із потреб місцевого бюджету. Податок може сплачуватися раз у рік, щоквартально, або 10 разів на рік рівними частками. Не підлягає оподаткуванню земля сільськогосподарського

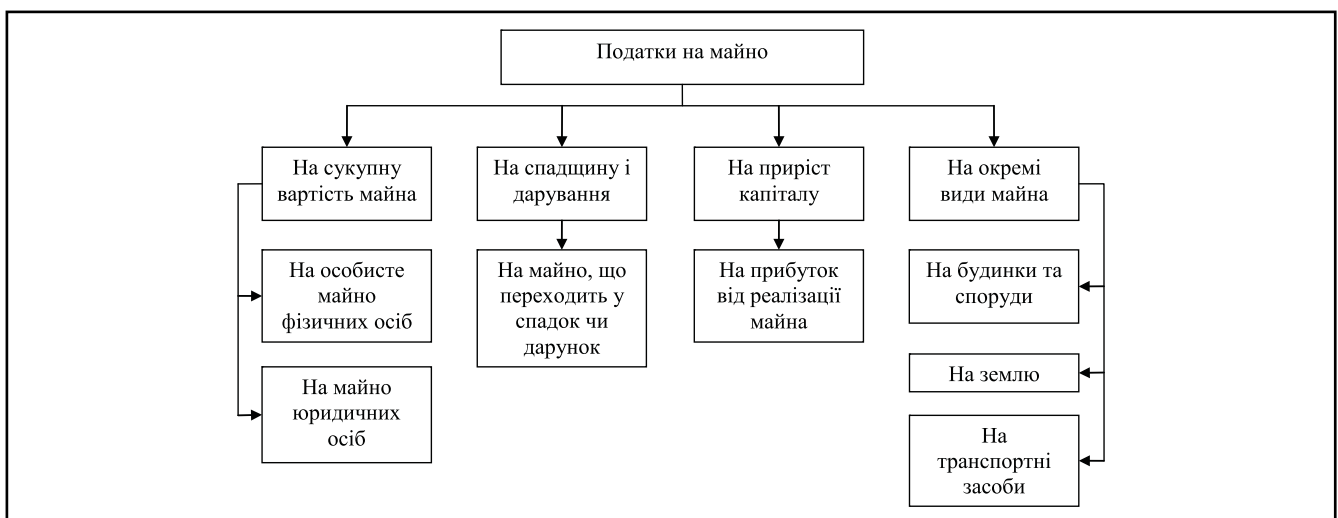
призначення, будівлі, що знаходяться на ній, церкви, майно благодійницьких організацій. Величина муніципального податку залежить від вартості власності платника. Майно класифікується по одній із восьми оціночних категорій та оподатковується за ставкою, встановленою місцевою владою. Якщо у будинку чи квартирі проживає лише один мешканець, то такому платнику муніципального податку надається податкова пільга в розмірі 25% від суми розрахованого податку [14, с. 350].

У США майновий податок належить до місцевих податків. Об'єктами оподаткування при стягненні майнового податку є земля, будівлі, споруди, матеріальні активи, акції та інші цінні папери. Сплачується майновий податок як фізичними, так і юридичними особами в розмірі 0,33–6,75% від вартості майна [12, с. 3]. Податок на нерухомість характеризується значною варіацією ставок, наприклад у Нью-Йорку розмір податку становить 11,6%, а в Лос-Анджелесі – 1,08% [15, с. 150].

Найважливішим серед податків Німеччини, які входять до бюджетів земель, виступає майновий податок, об'єктом оподаткування яким є власність платника. Базою оподаткування являється сукупне майно платника на початок календарного року, зменшене на суму неоподаткованого мінімуму. Ставка податку диференційована для платників: фізичних осіб – 0,5%; для юридичних осіб – 0,6% [14, с. 350].

Під майнове оподаткування у Франції підпадають в основному юридичні особи. Податок на майно господарюючих суб'єктів не повинен перевищувати 1,5% його вартості. Ставка податку на автотранспортні засоби підприємств та компаній коливається в залежності від кількості автомобілів та потужності двигуна. Особливістю податкової системи держави є те, що сума податків з прибутку та майнових податків не повинна перевищувати 85% усього доходу платника [14, с. 350].

Майнове оподаткування в Швеції представлено податком на нерухомість та податком на спадок і подарунки. Об'єктом оподаткування першим з них виступає нерухомість, що перебуває у приватній власності. У Швеції державний податок на нерухомість накладається на всі види нерухомості, яка

Групи майнових податків [4, с. 123]

може бути використана для проживання, в комерційних і виробничих цілях [15, с. 150]. Податкова база визначається, виходячи із кадастрової вартості об'єкта оподаткування. Ставка податку становить 1,7% для приватних будинків та 2,55 – для квартир [14, с. 350].

В Японії і юридичні особи, і фізичні платять податок на нерухомість за єдиною фіксованою ставкою – 1,4% вартості майна. Переоцінка його проводиться один раз на три роки, в оподатковувану базу входить як земля, так і все нерухоме майно на ній, а звільнення від сплати податків надається по новобудовах протягом кількох років [15, с. 150].

Майновим податком у КНР є податок з власників будівель. Його платниками є фізичні та юридичні особи – власники житлової та комерційної нерухомості, орендарі та користувачі житлового фонду (за виключенням іноземців). При оподаткуванні застосовується два підходи: оподатковується залишкова вартість житла за ставкою у 1%; при здачі нерухомості в оренду оподатковується дохід від такої операції за ставкою 12%.

До групи місцевих податків віднесено податок на майно в Грузії. Його сплачують особи, в яких на території держави є майно, що підлягає оподаткування, або в користуванні чи володінні перебувають земельні ділянки. Для юридичних осіб, окрім земель, об'єктом оподаткування виступають основні засоби, що знаходяться на балансі, не змонтовані пристрої, незавершені капітальні вкладення і нематеріальні активи. Для фізичних осіб, окрім землі, об'єктами оподаткування є нерухоме майно, легкові автомобілі, яхти, катери, літаки, гвинтокрили. Ставка податку не може перевищувати 1% від балансової залишкової вартості – для юридичних осіб, або 1% вартості майна – для фізичних осіб. Окрім того, ставка податку на нерухоме майно для фізичних осіб диференціюється в залежності від величини доходів отриманих платником у діапазоні від 0,05 до 0,8% ринкової вартості майна.

Місцевим податком в Естонії є податок на нерухомість (землю та споруди). Ставка податку становить 1,5% від ка-

дастрової оцінки землі, причому місцева влада може надавати значні податкові скидки – до 90% від нарахованої суми податку. Не підлягає оподаткування територія де не проводиться економічна діяльність, спортивні споруди, національно-культурні пам'ятники.

Майнове оподаткування в Литві представлене податком на нерухоме майно. Майно оподатковується за ставкою 1% від податкової розрахункової вартості з врахуванням місцевих коефіцієнтів. Розрахунок податку необхідно надати податковому органу до 1 березня поточного року. Сплата проводиться чотирма рівними частками до 25 числа, після закінчення кварталу. Звільняються від сплати податку наукові, благодійницькі, культурні та громадські організації [14, с. 350].

Більшість країн при визначенні бази оподаткування використовують переважно ринкову вартість оподатковуваних об'єктів (табл. 1). Податок на нерухомість може справлятися як у державний, так і в місцевий бюджет. У більшості країн цей податок є місцевим і справляється в місцевий бюджет [9, с. 133]. Ставки податку на нерухоме майно, як засвідчує світова практика, треба встановлювати на рівні від 1 до 3% від бази оподаткування. База оподаткування має бути скоригованою з урахуванням шляхів використання нерухомого майна та місця його розташування [9, с. 135].

У світовій практиці передбачається, як правило, надання пільг об'єктам (типів нерухомості), а не платникам податків, відповідно до принципу: податком безпосередньо обкладається сама нерухомість, а не її власник [5, с. 11]. Від оподаткування звільняються певні види майна, які підлягають оподаткуванню спеціальним податком. У Франції від оподаткування звільняється майно, яке використовується для професійної діяльності, твори мистецтва, певні види приватних колекцій (книг, марок). У Російській Федерації до об'єктів оподаткування не належать об'єкти житлово-комунальної власності, об'єкти охорони навколишнього середовища, утилізації відходів, пожежної безпеки, цивільної оборони, бюджетні установи, релігійні й культові споруди, науко-

Таблиця 1. Ставки податку на нерухомість (у % від бази оподаткування) [9, с. 132]

Країна	Ставка податку
Азербайджан	1
Білорусь	0,1–1
Болгарія	0,15
Великобританія	1,5
Грузія	0,05–0,8
Іспанія	0,3–1,1
Казахстан	0,05–0,5
Канада	1–1,2
Кіпр	3,5
Молдова	0,02–0,5
Норвегія	2,5
Росія	0,1–2
США	1
Туреччина	0,3–0,4
Узбекистан	4
Франція	3,1
Чорногорія	0,08–0,8

Таблиця 2. Житловий фонд України в 2006–2010 роках*

Роки	2006	2007	2008	2009	2010
Загальна площа, млн. кв. м	1049,24	1057,64	1066,64	1072,24	1079,54
У середньому на одного жителя, кв. м	22,2	22,5	22,8	23,0	23,3

Складено автором на основі [16].

во–дослідні установи, які не провадять комерційної діяльності, незавершене виробництво [4, с. 124].

Ураховуючи вищенаведений міжнародний досвід, необхідно зазначити, що в умовах надмірного розшарування населення України за розміром доходів оподаткування майна виступає ефективним методом вилучення частини доходів, які були сформовані за рахунок тінювих схем. На першому етапі пропонуємо застосувати прогресивну шкалу оподаткування щодо такого майна, як нерухомість (земельні ділянки та споруди) та транспортні засоби. Ставка даного податку пропонується на рівні 0,15% від ринкової вартості об'єкта (знаходиться на одному з найнижчих рівнів у світовій практиці) для більшості випадків та 0,5% до майна, яке належить до так званої елітної групи: елітні житла, автомобілі, літаки, яхти тощо. Критерій елітності буде встановлюватися у залежності від ринкової ціни об'єкта, який оподатковується.

На нашу думку, платниками податку мають виступати фізичні та юридичні особи. У випадку резидентів під оподаткування повинно потрапляти належне їм майно незалежно від місця його розташування або реєстрації, тобто в тому числі нерухоме майно, яке належить їм на правах власності в інших країнах, транспортні засоби, які належать їм на правах власності та зареєстровані в інших країнах. Нерезиденти мають сплачувати майновий податок лише з того майна, яке належить їм на правах власності та знаходиться, зареєстровано або використовується на території України.

Доцільно перевести абстрактну юридичну мову на конкретні приклади зрозумілі будь–кому. Уявімо ситуацію, що замиський будинок українського підприємця займає площу 1500 кв. м. Як зазначалося вище, середня ціна за 1 кв. м елітного житла становить \$5 тис., таким чином ринкова вартість будинку становить приблизно \$7,5 млн., або 60 млн. грн. (за курсу 8 грн./\$). Застосуємо до цього будинку норми українського податкового законодавства.

З метою оподаткування загальна житлова площа зменшується на 250 кв. м, тобто перевищення становить 1500 – 250 = 1250 кв. м. Відповідно до Закону України «Про Державний бюджет України на 2011 рік» [3] на 01.01.2011 р. мінімальна заробітна плата встановлена на рівні 941 грн. Тобто максимальний грошовий еквівалент податку буде становить 25,41 грн. / кв. м (2,7% від 941 грн.), таким чином сума податку до сплати становитиме 31 762,5 грн., що становитиме ефективну ставку в розмірі 0,053%. Порівняємо із запропонованою нами методикою: 60 млн. грн. x 0,5% = 300 тис. грн.

Значним податковим потенціалом характеризується житлова нерухомість. Протягом 2010 року нотаріусами України було посвідчено понад 245,1 тис. договорів купівлі–прода-

жу житлової нерухомості. Указана кількість операцій купівлі–продажу нерухомого майна лише на 0,5% (близько 1,5 тисячі угод) нижча за показники 2009 року [17]. На думку експертів, ціна 1 кв. м елітного житла дорівнює \$3–10 тис., у середньому \$5 тис. Мінімальна ціна квартири (приватного будинку) елітного цінового сегменту становить \$0,5 млн. [6]. Таким чином, у випадку житлової нерухомості шкала оподаткування може мати в першому наближенні такий вигляд: ринкова ціна об'єкта до \$0,5 млн. (4 млн. грн.) – 0,15% від ринкової вартості; від \$0,5 млн. (від 4 млн. грн.) – 0,5% від ринкової вартості об'єкта.

Для того щоб оцінити податкову базу лише житлового фонду України, достатньо помножити загальну площу житлового фонду в 2010 році (1079,54 млн. кв. м) (табл. 2) на мінімальну вказану урядом собівартість житла у 8000 грн. / кв. м, отримуємо:

Податкова база = 1079,54 млн. кв. м x 8 000 грн./кв. м = 8,636 трлн. грн. (\$1,08 трлн.).

Потенційний податок = 0,0015 x 8,636 трлн. грн. = 12,954 млрд. грн. (\$1,619 млрд.).

Таким чином, необхідно зазначити, що оподаткування майна в Україні має суттєві перспективи в контексті наповнення дохідної частини консолідованого бюджету України. За умови впровадження прогресивної шкали оподаткування 0,15–0,5% від ринкової вартості майна лише житлова нерухомість здатна поповнити консолідований бюджет щорічно мінімум на \$1,619 млрд., або 12,954 млрд. грн. (за курсом 8 грн./ \$).

Висновки

Ураховуючи вищенаведене, необхідно адаптувати ефективний міжнародний досвід оподаткування майна фізичних і юридичних осіб в українських умовах з метою: 1) поповнення дохідної частини консолідованого бюджету; 2) зменшення розриву між багатими прошарками та рештою населення; 3) перенесення податкового навантаження з праці на капітал; 4) протидії спекулятивному споживанню та спрямуванню коштів на виробничі цілі в реальний сектор економіки; 5) запобігання монополізації на ринку нерухомості, зокрема житлової та комерційної.

Потенційні додаткові надходження від оподаткування лише житлової нерухомості складають мінімум 12,954 млрд. грн. (\$1,619 млрд.) щорічно. У зв'язку з цим необхідно здійснити такі інституційні зміни:

1) прийняти зміни до Податкового кодексу України, які передбачають запровадження майнового податку з фізичних і юридичних осіб за ставками 0,15–0,5% від ринкової вартості об'єкта оподаткування;

2) передбачити, що резиденти повинні сплачувати майновий податок з усього майна, яке належить їм на правах власності незалежно від місця розташування та реєстрації, а нерезиденти – лише з майна, яке зареєстровано або використовується на території України;

3) у випадку несвоєчасної оплати майнового податку передбачити процедуру продажу об'єкта оподаткування з метою погашення податкових зобов'язань.

Перспективними для подальшого дослідження виступають виявлення податкового потенціалу комерційної та виробничої нерухомості, у тому числі земельних ділянок; дослідження та уточнення податкового потенціалу транспортних засобів, у тому числі повітряних і водних; розробка алгоритму оподаткування майна домогосподарств за типами та рівнем доходів.

Література

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. №2755-VI // Офіційний портал Верховної Ради України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.zakon1.rada.gov.ua>
2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. №435-IV // Офіційний портал Верховної Ради України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.zakon1.rada.gov.ua>
3. Закон України «Про Державний бюджет України на 2011 рік» від 23.12.2010 р. №2857-VI // Офіційний портал Верховної ради України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.zakon1.rada.gov.ua>
4. Блонська В.І. Майнове оподаткування як елемент податкових систем в економіках добробуту / В.І. Блонська // Науковий вісник НЛТУ України. – 2009. – Вип. 19.4. – С. 122–129.
5. Бобох Н.М. Проблеми пільгового оподаткування нерухомості та можливі шляхи їх вирішення в Україні / Н.М. Бобох // Наука й економіка. – 2009. – №4 (16). – Т. 1. – С. 9–14.
6. Житло зі статусом [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://halupa.org.ua/article.php/Eltne_jitlo_v_Ukrain
7. Кравчун А.С. Щодо окремих питань реформування оподаткування майна в Україні / А.С. Кравчун // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2011. – №1 (3). – С. 1–11.
8. Лекарь С.І. Концептуальні основи моделювання податку на нерухомість фізичних осіб / С.І. Лекарь // Економіка, фінанси, право. – 2010. – №10. – С. 16–22.
9. Луцик А.І., Дмитрів В.І. Податок на нерухомість – тест на демократичність / А.І. Луцик, В.І. Дмитрів // Інноваційна економіка. – С. 130–135. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua>
10. Мазур І.М., Габельчук Н.В. Особливості впровадження майнового оподаткування в Україні на прикладі податку на нерухомість / І.М. Мазур, Н.В. Габельчук // Науково-інформаційний вісник. – 2010. – №2. – С. 60–67.
11. Митяй С.А. Система оподаткування нерухомості України: сучасний стан та шляхи реформування / С.А. Митяй // Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2010. – №31. – С. 111–116.
12. Молодченко Т.Г. Місцеві податки як основа фінансової незалежності місцевого самоврядування / Т.Г. Молодченко // Теорія та практика державного управління. – Вип. 4 (27). – 2009. – С. 1–6.
13. Павлов В.І., Кадебська Е.В. Механізм забезпечення дієвості оподаткування нерухомого майна / В.І. Павлов, Е.В. Кадебська // Науковий вісник Волинського національного університету імені Л. Українки. – 2009. – №7. – С. 5–11.
14. Фрадинський О.А. Вітчизняний та світовий досвід еволюції оподаткування нерухомого майна / О.А. Фрадинський // Вісник Хмельницького національного університету. – 2010. – №6. – Т. 4. – С. 346–351.
15. Хром'як Н. Аналіз проблем та перспектив уведення податку на нерухомість в Україні на сучасному етапі розвитку економіки / Н. Хром'як // Галицький економічний вісник. – 2010. – №4(29). – С. 149–154.
16. Офіційний сайт Державного комітету статистики [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
17. Офіційний сайт Міністерства юстиції України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.minjust.gov.ua/O/33668>

В.В. ТРОХИМЧУК,

асистент, Київський національний економічний університет ім. В. Гетьмана

Формування інституціонального середовища економічної влади: ринкова влада, її природа та форми прояву

У статті розглянуто теоретичні аспекти взаємодії системоутворюючих елементів інституціонального середовища економічної влади. Досліджено питання ринкової влади як однієї з основних складових. Розкрито підходи до визначення економічної сутності ринкової влади, виявлено джерела її виникнення та проаналізовано форми її прояву.

Ключові слова: інститут, економічна влада, ринкова влада, конкуренція, досконала конкуренція, недосконала конкуренція.

В статье рассмотрены теоретические аспекты взаимодействия системообразующих элементов институциональной среды экономической власти. Исследовано